

Posudek bakalářské práce Kateřiny Šonové: Kultura vzpomínání: osudy památníku Lidice, Praha FSV 2014, 51 stran.

Otázky spojené s kulturou paměti (vzpomínání) a symbolickými místy paměti patří k frekventovaným tématům současné historické vědy. Autorka si pro svou práci zvolila ambiciózní téma lidického památníku. Vzpomínky na vypálenou obec totiž patří k stále živým a stále uctívaným tématům, u nichž jsou všechny experimenty a případné alternativní přístupy předem zatracovány. Lidická památka byla navíc systematicky využívána komunistickým režimem k propagandě, stala se obligátní součástí oficiálních reminiscencí a tím zformalizována, vnitřně vyprázdněna a do jisté míry diskreditována. V tomto smyslu je třeba ocenit autorčinu odvahu.

K práci samotné mám ale řadu připomínek. Již v prvním odstavci úvodu je novodobá funkce pomníků a památníků spojována s urbanizací (autorka používá zvláštní termín „urbanizací měst“, s. 1). Zmatečně píše také o sochách Jiřího z Poděbrad, které jsou podle ní „novorenesanční“ a dodnes se nalézají na Karlově mostě a Týnském chrámu! (s. 16).

Krátke rekapituluje ohlas zničení Lidic a okamžité odhodlání vyjádřené heslem Lidice budou žít, které našlo odezvu takřka v celém světě, mapuje první poválečné vzpomínkové akce a konečně jejich prorežimní zoficiálnění po roce 1948. Zajímavé jsou v tomto kontextu údaje o návštěvnosti Památníku v jednotlivých letech. Pozornost věnovala autorka také nedávnému filmu o lidické tragédii a audio projektu Rozeznění, který ale vzbudil negativní reakce místních obyvatel. U výzkumu veřejného mínění, jehož výsledky jsou také v textu využity, Šonová bohužel neuvádí kritéria, na jejichž základě byli vybráni respondenti, informace, že sama dotazník rozeslala mezi „ své přátele a známé“ (s. 36) naznačuje polosoukromý charakter výzkumu, což jeho výsledky při nejmenším relativizuje.

K autorčiným návrhům na zatraktivnění památníku prostřednictvím QR kódů se nebudu vyjadřovat, protože jde o problematiku, která mi je na hony vzdálena.

Celkově lze konstatovat, že se jedná o zajímavé téma, jehož zpracování ale mnohde pokulhává za ambiciózním záměrem. Nedostatky jsou očividné v teoretickém zakotvení – v seznamu použité literatury např. postrádám sborník Paměť míst, událostí a osobností: Historie jako identita a manipulace, Praha, Historický ústav 2011, Seznámení s ním by jistě autorce pomohlo k lepšímu pochopení probíraného tématu.

Jako otázky pro obhajobu proto navrhuji srovnání s podobnými památníky u nás (Ležáky), případně v zahraničí (Oradour) a jednu otázku týkající se definice symbolických míst paměti.

Práci hodnotím stupněm velmi dobře až dobře (podle úrovně ústních odpovědí).

Praha 11. 1. 2014

Jiří Rak